

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izhaja raz en nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.—

Posamezna številka 14 vin.

Št. 65.

V Ljubljani, sredo dne 20. marca 1918.

Leto II.

Zavojevalna politika pred sto leti — in danes.

V srcih nemških imperialističnih fantastov
polje kri navdušenja in blazne vzhičenosti. V
duhu že gledajo »svetovni mir« pod okriljem in
trdno, roko discipline na vsem svetu, roke
osrednje Evrope bodo segale od enega oceana
do drugega in delile v svoji darežljivosti da-
rove svoje kulture in civilizacije, če ne zlepa,
pa zgrda. Vsak jih bo moral biti deležen, najsi
jih sprejme rad ali pa se jih brani. Kdo se ne
spomni v današnjih dneh mogotca s Korzike, ki
je delal pred dobrimi sto leti »mir« in »red« na
svetu? In komu ne prihaja na misel reakcija,
ki jo je izzvala Evropa, sita in naveličana nje-
rove samovlade? V Litovskem Brestu je pod-
pisal Ljermir mir, ki je zadal Rusiji smrtni uda-
rec, in ko je govoril o poniževalnem miru, so
bile njegove besede glas celega naroda. Odkar
je diktiral Napoleon I. kralju Fridriku Viljemu
III. tilsitski mir, še ni zadelo nobenega kralje-
stva večje poniževanje, kakor pravkar Rusijo.
Odselkali so ji ude: noge, na katerih je stala in
roke, s katerimi se je gibala. Dohodki morju na
jugu in zapadu so ji zaprli, železnice so razde-
lane, njene žitnice odvzete, industrija one-
mogla. Petrograd bo pod nemško kontrolo, če
bomo dosegli Reval in Helsingfors, tako da
ostane za vlado Moskva skoraj edino izhodi-
šče. Tilsit je bil za Prusko hud udarec, Li-
tovski Brest je za Rusijo še hujsi. Ruski čut je
bil užaljen posebno še zato, ker so odtrgali od
države v zadnjih trenutkih še Kars in Batum v
Transkavkaziji in ju izročili Turkom. Ne le, da
sovražnik ni prisvojil močno trdnjavo Kars
in pomorsko pristanišče Batum v tej vojni,
temveč je s tem izročil turškemu gospodstvu
tudi del Armencev, ki so bili doslej v ruski
oblasti. Z mirovno pogodbo z Rusijo se povsem
ujema tudi mirovna pogodba z Rumunijo. Vzeli
so ji Dobrudžo, ne da bi priznali nje prebival-
stvu samoodločevanje. Ogrsko hočejo pove-
čati z rumunskimi ozemlji, ne da bi vprašali
prebivalstvo, ali si želi novega gospodarja ali
ne. Rumunija se mora odreči vsakršnemu na-
domestilu za naše rekvizicije, ki ji gre po med-
narodnem pravu, in ki dosega milijardo; z dru-
gimi besedami: plačati nam mora milijardo
vojnih stroškov. Gospodarska dolžnost ji na-
laga skrb za žito in petrolej, za kar bo more-
biti oškodovana z majhnim koščkom Besara-
bije. Velike žrtve za majhno korist! Novo raz-
merje z Rusijo gotovo nikakor ne bo temeljilo
na slogi. Tako si je prizadeval Napoleon sejati
neslogo med Prusko in Anglijo, ko je ponudil
angleški Hannover Prusom. Od Rumunije pa do
Alandskih otokov sega državna moč Nemčije;
prestavljajo se poljubno meje, ustanavljajo dr-
žave, vladarji so na razpolago, in kjer se zdi
»potrebno« za varstvo lastnih meja, se anektir-
ajo dežele. Rumunijo silimo, da nam pomaga
v Odeso, na drugi strani Črnega morja nam že
namiguje Batum, koder nas vodi prosta pot v
Perzijo in Afganistan, a ob Afganistan pa meji
— Indija! Za nemške imperialiste so nastopili
zlati časi. Na vzhodu je šlo vse po volji, in ko-
mur se niso odprle oči ob flanderskem načrtu,
moče videti: Spominjamo se Napoleonovih na-
črtov pred sto leti. Voja je sledila vojni. Napo-
leon pa je trdil, da se vojskuje zato, da prinese
svetu mir in srečo. Ko je leta 1802. preuredil
nemško državo, in napravil s tem konec staremu
nemškemu cesarstvu, je pozval v obliki ultima-
tuma nemške državne knoze, da sprejmejo nje-
gove reforme in preureditve. Zagotavljal jih je,
da je vse njegovo delo in napor namenjeno le
»ojačenju svetovnega miru in sreči človeštva«.
Od Nemčije pa zahteva »hvala za dolgotrajno
osrečevanje, ki ji je zagotovljeno po njegovih
uredbah in reformah«. K odkritim, nasilnim
aneksijami se je odločil Napoleon jako nerad;
vendar je neprenehoma povečeval svojo dr-
žavo. Če je bilo le mogoče, si je privoščil usta-
novitev vazalnih držav. Kjer se mu pa ni zdelo

direktno priklapljati nove dežele Franciji, tam
se je oziral na izrecne želje narodov in prebi-
valstva. Koncem leta 1804. je izjavil Napoleon
pri otvoritvi zakonodajne skupščine: »Nobena
država ne bo več pridružena monarhiji«. Ko so
mu kmalu na to ponudili italijansko krono, jo je
seveda sprejel »z resignacijo in premaganjem
samega sebe«. In leta 1805. je zagotovil senat:
»Kar je združeno, je združeno, nobenih novih
provinc ne bomo več«. In zopet je ustregel tri
mesece na to želji ligurske deputacije, naj se
Ligurija spoji s Francijo: »Izpolnim vašo željo«. Nič
se ni zdelo Napoleonu bolj potrebno kot to,
da je nanizal okolo Francije celo vrsto odvisnih
državic. Zato je ustanovil rensko zvezo, in kjer
je hotel intervenirati, je poslal svoje generale,
da napravijo red. Če pa je kaka država za-
želela legitimnega monarha, je bil Napoleon
tako pripravljen, poiskati v svojem sorodstvu
primerne kandidata. Najbolj dosledno se je
bojeval Napoleon za »svobodo monja«. Anglija
je bila njegova »sovražnica«, in ker se mu ni
posrečilo, da bi bil pristal na Angleškem s svo-
jimi ladijami, ji je nameril zadati udarec na
najbolj občutljivem mestu, v Indiji. Zato je
iskal stikov s Turčijo, zato je bil nameravani
pohod v Indijo cilj njegovih ruski ekspedicij
leta 1812. Oni, ki se vdajajo le trenutkom se-
danjosti ne glede na bodočnost, se vesele mi-
rovnih sklepov zadnjih tednov. Kdor pa misli
na bodočnost, bo trezno premišljeval dogodke.
Svetovno gospodstvo je pač možno, gotova pa
je tudi reakcija svetovne koalicije.

Vse lepe nade o zvezi narodov, razoro-
ženju, mirovnih razsodiščih namesto vojske, ki
jih je bilo polno ozračje julija 1917, so odpla-
vale po vodi in: »Vzhod bomo morali boljše za-
stražiti z garnizijami«, kakor je rekel vse-
nemški gospod Fuhrmann v posl. zbornici. Ako
ostane pri tem, bo nastopni mir le velika vojna
priprava. Pa nič ne de, da vam le orožje na-
kloni neizmernih ozemelj. Po »Arb. Z.«

Zakon o črnovojniški dolžnosti

Brambni odsek je, kakor znamo, dobil rok
do 20. t. m., da poroča o naredbi po § 14. glede
razširitve črnovojniške službe. Roka se seveda
ni bilo mogoče držati, ker takojimenovani poro-
čevalec odseka, poslanec Mühlwerth, sploh ni
nič predlagal, zakaj njegov predlog je enostav-
no zahteval, da se besedilo navedbe spremeni
v zakon. O tem, kako naj se sedaj dalje ravna,
se je obravnavalo jako dolgo na konferenci na-
čelnikov v petek. Nemške meščanske stranke
bi najraje stvar zavlekle in poslanec dr. Wald-
ner je zato predlagal, da naj se rok prezre ter
sploh ne poroča. Gospod Waldner je namreč
popolnoma zadovoljen, če se opraste trije let-
niki! Temu je odločno ugovarjal sodr. Seitz.
Odsek je dolžan čimprej predlagati zakon, da
se črnovojniška dolžnost zopet omeji na izmero
pred vojno. Obenem mora obsegiati zakon
predpise glede odpusta vseh črnovojnikov od
dvainštiridesetega do petdesetega leta. Da bi
tak zakon ne mogel biti dogotovljen do srede,
je seveda razumljivo, zato je predlagal, da se
rok podaljša do konca posvetovanj brambnega
odseka. Če bi utegnile opozicijske stranke
dobiti utisk, da se v brambnem odseku dela
prepočasi ali nalašč odlašajo, tedaj je zadnji po-
moček proti temu predlog, da se naredba § 14
ne odobri, ali pa določi gotov rok, do katerega
se mora izvršiti glasovanje v zbornici.

Prav enako značilno vlogo kakor nemške
meščanske stranke igrajo tudi Čehi. Na eni
strani jim je vse premalo in tako je izjavil gosp.
Staněk, da ne smatra socialdemokratični
predlog za primerno rešitev ter smatra, da je
nadaljnje posvetovanje brambnega odseka ne-
potrebno. Toda nato je vstal drugi Čeh, namreč
gospod Tusar, ki je menil, da Čehi naravno
potem ne bodo, če je večina tega mnenja, ugo-
varjali. Toda, ker je to, kar predlaga Seitz, po-

polnoma pametno in se zdi edini pot, po kate-
rem pridemo do kakega zakona v stvari, so
končno glasovali vsi za predlog. Predsednik je
nato izjavil v zbornici, da naj se da odboru za
poročanje tako dolg rok, da dogotovi zakon, ki
naj stopi namesto navedbe po § 14. Le dvomi-
ljiva demagogija, ki prepušča drugim, da delajo
pravo, zato da se postavijo sami v pozicijo kri-
tika o dogodku, je to.

Na konferenci je sporočil ministrski pred-
sednik, da bo načrt zakona o pomožni službi
predložen poslanski zbornici dne 20. marca.
Predsednik je bil pooblaščen, da načrt takoj
predloži brambnemu odseku.

Torej češki poslanci priznavajo, da je
predlog sodr. Seitz v teh razmerah edino
pameten, se strinjajo z njim in glasujejo za tak-
tiko socialnih demokratov, a »Slovenski Na-
rod« od petka hoče v svojih izvajanjih blatiti
soc. demokracijo. Predlog nemških socialistov
v brambnem odseku dne 13. t. m. se glasi
tako-le:

§ 1. Za črnovojniško službo so obvezani
vsi moški državljani, sposobni za službo z oro-
žjem, ki ne pripadajo skupni vojski ali domo-
branstvu od pričetka leta, v katerem izpolnijo
svoje 19. leto pa do konca leta, v katerem so
izpolnili svoje 42. leto.

§ 2. Dolžnost za črnovojniško službo se
konča tudi v vojni s koncem onega leta, v ka-
terem je izpolnil obvezanec svoje 42. leto.

Cesarska naredba z dne 1. maja 1915. stopi
iz veljave z dnem, ko dobi ta zakon svojo ve-
ljavo. Glede onih državljanov, ki se pritegnejo
na podlagi te odredbe k črnovojniški službi se
določa:

a) Oni državljani, ki so po tej odredbi zmo-
žni za službo z orožjem in ki so rojeni pred 1.
januarjem 1868. se morajo tekom enega meseca
po uveljavitvi tega zakona odpustiti iz črno-
vojniške službe.

b) Oni, ki so rojeni v letih 1868. do 1872. in
leta 1900. se morajo odpustiti tekom 4 mesecev
po uveljavitvi tega zakona.

c) Oni, ki so rojeni v letih 1873. do 1875. se
odpuste en mesec po končani vojni, najkasneje
pa tekom enega leta, odkar je ta zakon stopil v
veljavo.

d) Vsi oni državljani, ki niso zmožni za slu-
žbo z orožjem, pa so bili kljub temu poklicani v
črnovojniško službo, se morajo, če so bili ro-
jeni pred 1. januarjem 1868. odpustiti tekom
enega meseca, sicer pa brez ozira na njih sta-
rost tekom štirih mesecev.

V utemeljevanju tega predloga se navaja,
da obnovi § 1. pravno stanje, ki je obstajalo
pred cesarsko naredbo z dne 1. januarja 1915.
Obenem naj bo ta zakon avtentčna interpreta-
cija izraza »währlähig« z besedami »zmožen
za službo z orožjem«. Avtentično interpretacijo
vsebuje tudi § 2., ker zadržuje vlada črnovoj-
niške obvezance tudi do dopolnjenem letu, do
katerega je črnovojniška dolžnost zakonito
segala.

Iz predloga je itak razvidno, da nam ka-
žejo »demokrati« zopet svoje konito. Kaj dru-
gega še niso nikoli znali. Tako pišejo v petek:
»Nemški socialni demokrati so včeraj v bram-
bnem odseku predložili zakonski načrt, ki po-
meni popolno kapitulacijo poslanske zbornice
pred vlado. Edino njeno orožje (odklonitev
znane s § 14 izdane naredbe) dajejo socialisti
menitič tebitič iz rok, pri tem pa hočejo ura-
koniti odpustne termine za stare letnike. A ka-
ko? Termimi naj štejejo od dne, ko se razglasi
novi zakon. Treba torej, da ga vsprejme go-
spodarska zbornica, da ga cesar sankcionira in da
ga vlada razglasi. S tem je odločitev v roki
gospodov à la Pattai in c. kr. vlade! Vidi se,
da je socialistična nemška stranka popolnoma
v rokah gosp. Seitz«. — Kaj dokazuje taka
pisava? Prav nič drugega ne, kakor da pisec
ne razume socialističnega predloga ter se hoče
zadovoljiti s koncesijami, namesto, da bi zahte-
val zakonito ureditev in jamstvo za izvedbo
ljudske volje.

Učiteljska beda.

Pišejo nam iz učiteljskih krogov:

O učiteljski bedi bi se dale napisati cele pore. A kaj pomaga to? Merodajni gospodje ostanejo vendar hladni proti vsem opisom in ne ganejo z mezinčcem v olajšavo groznega učiteljskega gorja. Te dni so aktivnim učiteljem vendar nakazali drugi »predujem« državne draginjske podpore v znesku menda 114 kron. Zakaj niso nakazali celega zneska? Ali ni to škandal, da po državi darovanega zneska mukotrpni učitelji ne dobijo? In kaj šele revni penzionisti, ki si morajo ob nižjih dohodkih plačevati stanovanje, drva itd. — ti reveži pa do danes (14. t. m.) ničesar še niso dobili! Nečuvono ali resnično!

Kolika je učiteljska beda na Kranjskem, kažejo nam vrstice, ki jih je napisala soproga učitelja-trpina v »Učit. Tovarišu«. Glase se tako-le:

»Kaj nameravajo z nami? Tako se izprašuje žena tovariša nadučitelja z Dolenskega in piše: »Draginjske doklade so nam ustavili; denarja, ki nam ga je odkazala država, nam ne izplačajo, tako da je naš položaj naravnost brezupen. Občudujem svojega moža, kako mirno in moško prenaša strašno breme skrbi in pomanjkanja. A na njegovem obrazu vidim, kako ga razjeda črv. Od dne do dne hira bolj, in bojim se, da mi ne omaga. »Glej, žena, da ne bodo otroci lačni!« tako me vedno opozarja. »Fant v Ljubljani mora dobiti svoj delež, čeprav midva stradava«. In res pošiljava sinovi gospodinj v Ljubljano vsak mesec, kolikor zahteva. Možu, meni in trem otrokom, ki jih imam še doma, ostaja od plače po 50 K mesečno! Sedaj pa naj pove kdorkoli od naših kruhodajalcev v Ljubljani, kako naj pet oseb živi s 50 K, kako se naj oblačimo in obuvamo! Treba bi čudeža na gori, da bi se košček kruha razmnožil za toliko lačnih ust, še bolj bi pa treba čudeža, da bi se kamnita srca omehčala in zopet človeška postala! Edina uteha v teh strašnih časih umiranja in stradanja, nam je čitanje Vašega lista, ki govori brezobzirno nasproti vsem, ki pijejo našo kri, pritrjujejo naš denar, nam kradejo zdravje in uničujejo našo nedolžno deco! Tako sem razburjena in onemogla, da me neprestano obhajajo slabosti in se od skrbi za moža in svoje otroke bojim, da ne zblaznim! Strašno je naše življenje — tako strašno mora biti tudi maščevanje! Prej sem iskala tolažbe v molitvi, a sedaj se moliti ne morem več! Ob nedeljah hodim v cerkev, a moje misli so žalostne. Samo to prosim Boga, naj kaznuje naše zatiralce, naj jim da samo en dan preživeti v takih skrbih, ki senčijo duha meni — ubogi učiteljski ženi! Izgubila sem vsako vero v pravičnost in usmiljenje. Ljubljanska gospoda, ki nas davi, je brezdušna, kruta! In kako žalostno je, da so celo duhovniki med njimi! Kam so zavrgli Kristusov nauk o ljubezni do bližnjega? Kaj nameravajo z nami? Ali se naj pomorimo, da jim pojdemo s pota?... Ta dokument kulturnega škandala naj prebere grof Attems na prvi prihodnji seji c. kr. deželne šolskega sveta, dr. Šusteršič pa na prvi prihodnji seji deželnega odbora! Jugoslovanski klub naj poskrbi, da zve zanj državni zbor! Naj spozna ves svet, kdo in kako vlada nesrečno deželo Kranjsko!«

Te vrstice naj si vtaknejo za zrcalo vsi, ki so krivi, da se izplačilo državne draginjske doklade tako zavlakuje!

Kaj vse je to zavlakujevanje rodilo, je žalostno, a obenem razburjevalno. Nekki učitelj si je na upanje vzel od posestnika prešičke, češ: »Dobim kmalu draginjsko doklado in bom plačal«. Ker pa doklade v isti vsoti, kakor je mislil ubogi trpin, bilo ni in prešičkov ni mogel plačati, je mislil dotični posestnik, da učitelj le »švindra« in koj mu je zažugal s — tožbo! Takih slučajev bi lahko navedli več, a zadostuj ta!

Učitelj ničesar ne more kupiti od trdosrčnih kmetov, tako celo, da mu res preti smrt za — lakoto! To je plačilo sveta! In gotova gospoda ve za te kanibalske razmere, pa ne stori ničesar, da bi kmeta primorala, da bi učitelju prodajal vsaj toliko, da ne pogine. Kakor se stradan pes za plotom! Nam je znan celo slučaj, ko bolan učitelj ne dobi za dober denar primernih živil in seveda tudi ne mesa, da bi si z njim okrepil zdravje. Drugi, zdravi hrusti, pa dobivajo najlepše koščke mesa, da celo delikatese, med katere štejem tudi telečjo glavo. To je humaniteta, da se bogu smili! Take razmere vpijejo do neba! Učitelj, ki se je za kmeti ta žrtvoval, ki ga je neštetokrat očeval kazni, ki mu je zastonj pisal pisma, prošnje itd. ima

zdaj tako hvaležnost od njega, da bo moral poginiti lakote, če mu ne pride v zadnjem hipu pomoč. Neverjetno, ali resnično in žalostno!

Opomniti moram še, da skrbi aprovizacija premalo za učiteljstvo. Tako se je zgodilo, da je nekje na Gorenjskem učitelj že pred Božičem dobil malo moke, potem nič več. A koliko je dajal! Malo, toliko kot nič. Sploh delijo aprovizacije učiteljstvu premale mere. To bi se lahko izboljšalo, če bi se ljudem, na pr. bajtarijem, ki imajo svoje pridelke, dajalo manj, a več učitelju, ki res ničesar nima in ničesar ne pridelja. Posebno naj bi to veljalo za stare, boleline penzioniste. Oblastva bi morala poskrbeti, da bi tem ubogim ljudem kmetije in trgovci — čeprav na podlagi zdravniškega izpričevanja — morali dajati potrebnih živil. Kdor bi se branil tega, naj bi ga zadela občutna kazen. Le tako bi bilo mogoče rešiti stare nebolgliene ljudi gotovega pogina!

Politični pregled.

— Položaj delavstva. V petek so se vršile na Dunaju v parlamentu obravnave med vlado in zastopniki nemške socialne demokracije, ki so se v soboto nadaljevale. Obravnava so se udeležili ministrski predsednik, deželnoobrambni minister, železniški minister in predsednik prehranjevalnega urada. Socialnodemokratski klub so zastopali poslanci ss. Seitz, dr. Remner, Domes, Abram, Tomschik, Müller, Hanusch in Eldersch. Poslanci so pojasnili težkoče in nedostatke v prehrani in vznemirjenost, ki je med delavstvom. Zlasti so opozorili vlado, da bi novo skrčenje dobave krompirja in masti ustvarilo za delavske množice nevzdržne razmere. Pojasnjevali so vladi, da je delavstvo zaradi trajne nezadostne prehrane tako oslabiljeno, da vedno težje prenaša predolgi delovni čas in ponočno delo ter da vedno večjim zahtevam podjetnikov po intenzivnejšem delu, ne more več ustrezati. Delo čez čas je tem manj opravičeno, ko na drugi strani delavce neprestano odpuščajo. V železniških delavnicah in pri prometnem osebju se delavstvo vrhu tega pritožuje zaradi nizkih plač, ki niso v nobeni primeri s plačami v drugih obratih. Vznemirjenje delavstva se še s tem povečava, ker je nadej, da se vojna kmalu konča, bila že tolikokrat goljufiva. Delavstvo si je svesto, da ukrepi v olajšavo grozovite bede trajno ne morejo nič pomagati ter da je le en pomoček, ta je čimprejšnji mir. Ministrski predsednik je izjavil, da bo slej ko prej prva skrb vlade, da olajša prehranjevalne težkoče zlasti v industrijskih ozemljih. Vsekakor se bo olajšava vršila v tisti izmeri, kakor bodo prihajali dovozi iz Rumunije in Ukrajine. Zahteve glede na osemurni delavnik bo vlada vpoštevala začasno kot vojno-gospodarsko uredbo najprej za kontinuirne obrate. Za delavniške delavce in osebje železnic se v kratkem dovoli zopet enkratna pomoč, kakor se je bila dovolila novembra meseca. Tudi bo železniško ministrstvo poskrbelo, da bodo železničarji sami sodelovali pri razdeljevanju živil. Za nabavo oblek za neuniformirane železničarje se napravi v kratkem posebna akcija. Končno se načrt o pomožni službi (glede odprave militarizacije) prav gotovo, kakor je bilo obljubljeno, predloži dne 20. marca poslanski zbornici. Zbornica je že tudi pooblastila predsedstvo, da odstopi načrt takoj brambnemu odseku in vlada bo po svojih močeh podpirala brambni odsek. Kar se tiče miru, zagotavlja ministrski predsednik zopet, da bo avstroogrška vlada neumorno delovala za to, da se doseže čimprej splošen mir.

— Skupno postopanje internacionala in dolžnosti nemških ter avstrijskih socialnih demokratov. Pred odhodom socialistov s konference v Londonu so se še enkrat sešli na sestanek, kjer so poudarjali, da ima sedaj besedo nemška in avstrijska socialna demokracija na ravno kar sklenjeni program, ki je obrazložen v dveh resolucijah. Henderson, zastopnik angleških strokovnih komisij, izjavlja: Hočemo na solidni podlagi družbo narodov, ki obljublja vsem deželam normalno življenje na podlagi razoroženja, da se izognemo bodočih vojn. Vstrajamo na pravici z nogami teptanimi narodi: Belše Rusije. Hočemo trajen mir, ker želimo pravičen mir. Kadar se nam bo odgovorilo, hočemo, da se internacionalne razmere zopet vzpostavijo. Hočemo mir narodov, katerih zaščitniki so narodi. Konec vojne se da doseči le na trojen način: ali z vojaškimi sredstvi, ali s splošnim izstradanjem ali pa sporazumno. Nismo za vojno imperijalizma, kar se mora raz-

umeti na nemški mir, kakor tudi ne na morebitni imperijalizem alijancev. — Ramsay MacDonald od angleške manjšine pozivlja nemške sodruge, naj odgovore. Če bodo odgovorili, pride moment demokratičnega miru. — Sodrug Huyomans, ki se je največ trudil za uresničenje te konference, pravi, da so sedaj vrata za mednarodno akcijo odprta. Trenutek miru mora priti, ako smo glede njegove vsebine edini. Delavstvo noče še enkrat začeti. Ono hoče, da bodi ta vojna zadnja. Manjšina na Nemškem je z nami, izjaviti se mora še večina. Ako niso z nami, tedaj so proti internacionali, in delavstvo pojde preko glav svojih voditeljev. — J. Thomas se je izrekel, da morajo Nemci dati jasen in točen odgovor. — Francoski sodrug A. Thomas izjavlja: Ako si moremo predstavljati, da bi nam izpodletelo pri naših prizadevanjih glede miru, ki bi naše made ne izpolnil, tedaj smatramo, da se morajo cilji, katere določamo kot internacionalne, pa naj bodo za kake revolucije desetih ali dvajsetih let, doseči potem skupne akcije vseh proletarcev sveta. Socialisti sovražnih držav naj povedo, je li niso naše zahteve pravične, ali pa pripoznajo, da ne morejo ali nočejo prekrizati akcijo njihovih vlad. — Največ zanimanja pa je vzbudil seveda kratek nagovor Vanderveldes: Naši vojni cilji so neodvisni od vojne sreče. Ako smo premagani, ostane naš program isti; če pa smo zmagovalci, bi naši mirovni pogoji ostali neizpremenjeni. Ne narekuje jih slučaj okolnosti ali pa misel moči, temveč spoštovanje pred pravičnostjo in pravico. Pravi, da sta dve Nemčiji: cesarska Nemčija, proti kateri se obračamo, in demokratična Nemčija, katere vstajenje skoro pozdravljamo. Ne zamenjajmo ti dve Nemčiji, pač pa pričakujemo trikrat blagoslovljeni dan, ko vstopi Nemčija v družbo narodov. — Končno izpove še Longuet, da internacionala ne želi za vsako ceno bele zastave miru, temveč njeno znamenje ostane rdeča zastava. Vsi govori splošno kažejo trdno voljo, napraviti pot do skupnega postopanja internacionala in resno opozorjamo nemške in avstrijske socialne demokrate na njih dolžnosti.

— Diner-Denes zopet izpuščen. Kakor smo poročali, sta bila peštanski dopisnik lista »Arbeiterzeitung« Josip Diner-Denes in njegov zet včeraj teden v nekem dunajskem hotelu na Grabnu po naročilu vojaške oblasti aretovana. V sredo zvečer sta bila oba zopet izpuščena na svobodo. V Dinerjevem stanovanju v Budapešti se je izvršila hišna preiskava, ki pa ni imela nikakega uspeha. V sredo je bil v zadevi zaslišan grof Mihael Karolyi.

— Volilna reforma na Pruskem. Odsek za volilno reformo pruske zbornice je v prvem branju rešil zakonsko osnovo o volilni reformi. Odsek je odklonil vrsto predlogov, ki se tičejo proporcionalnega volilnega sistema. Drugo branje zakonske osnove se prične dne 1. aprila.

— Joffe — ruski poslanik v Berolinu. Prejšnji predsednik ruske mirovne delegacije v Brestu-Litovskem, Joffe, je imenovan ruskim poslanikom v Berolinu.

— Podpis mirovne pogodbe z Rusijo z ugovorom socialnih revolucionarcev. Dne 13. t. m. opolnoči se je podpisala mirovna pogodba z Rusijo, ko se je izvršilo javno glasovanje. Juistični komisar Steinberg izjavlja, da socialni revolucionarji levice odklanjajo odgovornost in se pridružujejo pravico, da se izvršitev mirovnih pogojev prepreči z vsemi silami.

— Balfour o Rusiji. V angleški poslanski zbornici je izjavil minister vnanih zadev Balfour: Nesreča za civilizacijo je, da je sredi evropske vojne izbruhnila ruska revolucija v trenutku, ko je bila Rusija že utrujena vsled vojnih žrtev. Glede Rusije se vdajam optimizmu, ne pa glede neposredne njene bodočnosti. V nadaljnjih svojih izjavanjih je Balfour naglašal, da so v danih okoliščinah Japonci zavezniki Rusije proti Nemčiji in da jim ni pred očmi kak pritisek, marveč varnost Rusije. Tudi Balfour ne verjame, da bi Nemčija večje čete poslala v Vladivostok. Rusija pa nima več moči, da bi se uspešno branila nemškega vplivanja. Nemško vplivanje pa bi ne bilo samo velika nesreča za Rusijo, marveč bi bilo tudi za bodočnost alijancev zelo škodljivo. Balfour je mnenja, da je sedaj nemški častnik, ki potuje po Rusiji, bolj varen, kakor kak častnik alijancev. To je posledica dejstva, da je nemško vplivanje že usodno oslabilo rusko moč. Balfour je prepričan, da se vlada boljševikov upira nemškemu vplivanju, vendar se je bati, da je to že prepozno. Nemčija bi se rada polastila ogromnih

ruskih pomožnih virov, zlasti zapadne Sibirije, tega najbogatejšega dela ruske države. Cesar pa se Balfour najbolje boji, je interes Nemčije, da povzroči v Rusiji nemir in nered in da bi tudi skušala kakorkoli uvesti v Rusiji zopet avtokracijo, mogoče celo v stari obliki. Balfour ne ve, kako bo mogla Rusija to nemško bolezen brez vnanje pomoči premagati. To pomoč bi aliranci Rusiji radi zagotovili. Cilj alirancev je, da postane Rusija močna in svobodna.

Monarhistično gibanje v Rusiji. Iz Stockholma poročajo: Iz Rusije prihajajo poročila, o monarhističnem gibanju, ki se pojavlja v raznih delih države ter je našlo zlasti pri duhovščini mnogo zaslombe. Boljševiško časopisje poroča, da so v Moskvi zasledili tajni monarhistični odbor, ki pripravlja državni preobrat. Časopisje pozivlja vlado ljudskih komisarjev, da z vso odločnostjo nastopi proti povzročiteljem tega gibanja, ki stremi za tem, da spravi carja zopet na prestol.

Mirovno gibanje na Francoskem. Pariška »Verité« objavlja dolgo vrsto resolucij francoskih delavskih organizacij, ki nastopajo za gibanje v prilog miru ter zavzemajo stališče proti Clemenceaujevi politiki. Resolucije so v mnogih točkah zapadle cenzuri.

Angleško ženstvo in mir. V liberalnem ženskem društvu v Londonu je izvajal Asquith: Ravnočkar smo doživeli, da je najobsežnejša volilna reforma v naši politični zgodovini postala pravomočna. Med osem milijonov novih volilnih upravičencev je šest milijonov žensk. Prepričan sem, da ženstvo prav tako stremi po miru, kakor moški svet, a nikdo med nami ne misli niti trenotek na to, da bi si z izgubami kupili mir. V srcu smo prepričani, da so cilji, za katere smo šli v boj, nesebični in vredni velikih žrtev.

Upor na Irskem. V gornji angleški zbornici je lord Salisbury predložil resolucijo, v kateri se vlada pozivlja, da na Irskem nastopi z vso odločnostjo za to, da se bodo zakoni točno izpolnjevali, ker sedanjí položaj na Irskem spravlja angleško državo in ugoden potek vojne v veliko nevarnost. Demonstracije za irsko republiko se množijo in sovražno razpoloženje proti Angliji zavzema vedno večji obseg. Znanen del angleških čet mora vsled tega ostati v deželi. Lord Neath je izjavil, da Irska nikakor ne sme postati posebna republika. Če »sinfeinerii« dobe samostojnost, postanejo večna nevarnost za homerule in za vsako angleško vlado. Lord Lansdowne je zaključil debato ter opozarjal, da so bili dogodki na Irskem v zadnjih tednih pravi pravcati upor najnevarnejše vrste. Resolucija Salisburyjeva je bila na to sprejeta.

Nihče ne sme ostati nevtralen! Uplivno angleško glasilo »Daily Mail« poroča: Zvedeli smo, da bo sporazum nastopil tako, kakor namerava postopati s Holandsko, nasproti vsem državam, ki so še nevtralne, ker se sicer vojna podaljšuje. Ententa bo svoji politiki dala drugo smer.

Kabinet Marghiloman. Rumunski kralj je poklical v Jassy Marghilomana in mu poveril sestavo ministrstva. Marghiloman si je izbral čas za pomislek.

Poslanica ameriškega delavstva. Predsednik ameriške delavske zveze, Gompers, je poslal Arturju Hendersonu in Albertu Thomasu poslanico o položaju delavskih strank v aliranih državah, v kateri izjavlja, da je z ozirom na gigantična nalogo, braniti demokracijo proti nemškemu narodu, potrebno, da ameriški delavci in oni v aliranih državah iskreno sodelujejo. Gompers je obljubil, da bo v kratkem odpotovala delegacija ameriških delavcev v Anglijo in na Francosko.

Chile se pridruži ententi. Južnoameriška republika Chile se namerava pridružiti Zedinjenim državam, ker so pri volitvah v zbornico in v senat zmagali prijatelji entente.

Dnevne beležke.

Ljubljanski občinski svet ima danes v sredo, dne 20. marca, ob šestih popoldne redno javno sejo. Na dnevnem redu je med drugim prošnja odbora za Krekov spomenik v Ljubljani za prepustitev primerne prostora za ta spomenik na Pogačarjevem trgu.

Več tisoč kilogramov moke v Ljubljani — zaplenjenih. Govori se, da je na neki tukajšnji vojaški zavod dospelo 40 zabojev testenin. Službojoči častnik pa ni hotel prevzeti tega blaga, ker zavodu ni bilo o tem ničesar znane. Mestni magistrat je pogledal v te zaboje in našel notri namesto testenin — fino moko. Pre-

iskava se, da se odkrije tajinstvena pošiljatev teh testenin.

Deputacije iz Idrije pri c. kr. dež. vladi v Ljubljani. Prehrana v Idriji je povsem žalostna. Aktivni delavci dobe po 250, njih družine po 160 gramov moke na dan. Vsi ostali prebivalci Idrije pa le po 3 kg za cel mesec. Ker s tem ni mogoče dalje vztrajati, je sklenilo rudniško vpokojeno delavstvo, da pošlje k deželni vladi deputacije, ki naj v tem zmislu obrazloži stanje prehrane v Idriji. Določilo se je v deputacijo Leop. Jazbarja in Iv. Turkača pod vodstvom sodr. Strausa. Storili so svojo dolžnost pri deželni vladi, vojno žitnem zavodu in Vojni zvezi. Povsod se je obljubilo storiti vse, kar bo mogoče, da se Idrijčanom, ki niso zaposleni pri rudniku na sploh zviša kvantum moke kakor je imajo družine aktivnih delavcev. Seveda se je poudarjalo na vseh mestih, da moke in žita ni, ter da drugod še toliko ne dobe. Vendar pa se je že za prihodnje dobave nakazalo po 1 kg moke več in nekaj testenin. Sodr. Straus je v tej zadevi interveniral tudi pri c. kr. prehranjevalnemu uradu na Dunaju. Tudi tam se je obljubilo Idriji izjemno vpoštovati; vendar pa je definitivno nekaj določiti, dokler blago od zunaj ne pride, nemogoče. Glede natančnejših pojasnil o tej zadevi, naj se blagovolijo vsi, rudniški provizionisti zbrati v petek, dne 22. t. m., ob 7. zvečer v društvenih prostorih.

Skupna seja odbora Konsumnega društva v Idriji se bo vršila v petek, dne 22. t. m., točno ob pol 9. zvečer v pisarni.

Občno konzumno društvo v Zagorju obvešča svoje člane, da se bodo izplačevale dividende za leto 1917. za one člane, ki kupujejo v prodajalni Loke, v ponedeljek, dne 25. marca od 8. do 12. dopoldne, v torek, dne 26. marca pa v prodajalni Zagorje od 8. do 12. dopoldne in od 2. do 5. popoldne. — Predstojništvo.

Zagorje ob Savi. V nedeljo dne 17. marca se je vršila zopet seja občinskega odbora z istim dnevnim redom kakor dne 10. t. m., ko smo zastopniki socialdemokratske stranke zapustili sejo, ker so se gospodje v večini branili, dati na dnevni red k drugi točki računski sklepi občinskega in ubožnega sklada tudi računski zaključek aprovizacijskega odbora. Ker so k večrajšnji seji povabili odbornike v zmislu § 42. občinskega reda, odstavek 2, ter zažugali z globo K 20.— tistemu, kdor bi se seje ne udeležil, je prišlo na sejo 23 odbornikov. Manjkal je toraj samo eden. Takoj ob otvoritvi seje so predlagali socialdemokratski odborniki s podpisani devetih odbornikov naslednji predlog: »Podpisani odborniki vlagajo protest proti takšnemu povabilu kakor, da bi ne izpolnjevali svoje odborniške dolžnosti. § 42. občinskega reda, 2. odstavek, se sme porabljati le takrat pri povabilih, če odborniki zane-marjajo seje, kar pa v tem slučaju ni res, kakor je razvidno iz zapisnika občinske seje z dne 10. marca 1918. Obenem predlagajo, da se druga točka dnevnega reda: računski sklep občinskega in ubožnega sklada odstavi z dnevnega reda ter skliče v teku štirih tednov vnovič seja in se ima napraviti, do tistega časa tudi obračun aprovizacijskega odbora ter dati pregledati občinskim preglednikom ter postaviti potem skupno z vsemi obračuni na dnevni red. Predlog je bil sprejet z enajstim glasovi. Proti je glasovalo samo 10 odbornikov, eden pa se je vzdržal glasovanja. Ko pa so se gospodje večine precej razburjali, ker je bil oddan za socialdemokratski predlog en glas več in ker je skušal gospod župan sam glasovati z onimi desetimi, da bi imeli na obeh straneh enako glasov, ga je sodrug Čobal poučil, da parlamentarično sme župan le takrat glasovati, če bi bilo število glasov gnako. Potem pa je mirno sedel na svoj stol in je nekoliko zardeel. Nato se je potrudil še gospod Korbar rešiti potapljačo ladjo s tem, da je rekel, kaj pa gospod Jerin, je-li on glasoval ali ne. Če je on tudi z nami, imamo mi tudi enajst glasov. Nato pa ga je gospod Jerin poučil, da se je vzdržal glasovanja zaradi tega, ker tudi sami smatra za potrebno, da se predloži obračun. Tretjo točko so sami odstavili z dnevnega reda, ker so videli, da nimajo večine. Potem so se sprejeli trije prošilci v občinsko zvezo, trem revam se je dovolila mesečna podpora. Enako mirno so se rešile po kratki debati vse druge točke povolino. Dostaviti moramo le še, da je ta občinska seja dokazala, da ne samo delavci, ampak tudi kmetje in meščani odobrujejo postopanje socialdemokratskih odbornikov. Morda bo to gospodom pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Litiji tudi v pojasnilo, da se ne bodo dajali vedno enostransko poučevati, marveč bodo tudi poslušali, kaj in kako mislijo delavski zastopniki o raznih aprovizacijskih upravitvah ki jih vodijo ti gospodje.

Iz Hrastnika. V ponedeljek dne 11. t. m. se je izvršil tukaj uboj, katerega žrtev je bil rudar Fajdiga. Sprli so se fantje in med preprirom je udaril s kolom rudar Keršič Fajdigo. Rudarji ali vam je to v čast? Kolikokrat se je vam že priporočalo, da bodite do-

stojni, da ne delajte »plavo«, da bodite vredni delavske časti! A zmerom se pride med mladimi fanti do prepira. Rudarji, ali niste vsi delavci, ali ne trpite vsi pod jarmom kapitala, ali niste vsi tlačeni ter izkoriščani? Namesto, da bi bili složni, združeni, da bi se izobraževali, čitali knjige, ter naš dnevnik »Napreje«, se dogajajo stvari, ki so za vsakega delavca skrajno škodljive. Ali veste, kaj poreče podjetnik: Predobro jim gre, preveč imajo plače! Ako pride zaupnik in se pritoži za kako stvar, se ga zasmehuje, češ, kaj hočete, saj gre delavcem dobro, saj se pretepavajo. Delavci, s takim počenjanjem ne bomo dosegli nikakih uspehov. Mladim fantom pa kličemo, da naj nehajo z medsebojnim preprirom, naj stopijo rajši v organizacijo pa naj si naroče dnevnik »Napreje«, da se izobražajo, zakaj zelo neradi bi zaupniki, ako se to neha posegli vmes, ter bili primorani strožje stvari zahtevati. Radi par pretepačev si zavedni rudarji ne bodo pustili očitati, da gre vsem predobro!

Iz Trbovelj. Javen shod, ki se je vršil v nedeljo, je bil (kljub temu, da gre ob nedeljah mnogo rudarjev na deželo iskat živeža) prav dobro obiskan; zakaj na shodu je bilo nad 1200 udeležencev. Shodu je predsedoval sodrug Sitter, poročal je sodrug Peterjan, ki je v daljšem govoru pojasnil delavski položaj pred vojno in sedaj ter kakšne so perspektive za delavstvo po končani vojni. Poročal je o delu in uspehu naših organizacij, pred vojno in v vojni. Primirjal je delavski položaj tam, kjer delavstvo ni organizirano, ali se zbira v drugih nerazrednih organizacijah. Danes imamo še obrate, ki svoje delavce plačajo, kakor pred vojno, ker delavstvo brez organizacije ne more ničesar doseči. Imamo zavest, da so naše organizacije in naša stranka vršile svojo dolžnost in branile delavske interese, ves čas vojne — tudi takrat, ko so druge stranke popolnoma spale ali pa se za vojno naiduševale. To naj bo tudi neorganiziranemu delavstvu v pouk, kje ima iskati zavetišče. Nato se je govornik dotaknil vojne in nje krivcev, kakor tudi mirovnega gibanja, ter obsojal pruski militarizem, ki je pri tem gibanju jasno pokazal, kaj da hoče. Poročevalec je razpravljal, o notranji avstro-ogrski politični in državni krizi, ki se da rešiti le, če se vsem narodom da popolno samostojnost, in meglede na kronovine in meje. Naša stranka stoji že od leta 1909. na stališču, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi en narod s tremi narečji in da je bodočnost tega naroda mogoča le, če je združen in samostojen. Za to bo slovenski proletarijat delal in ako treba tudi žrtvoval. Na vsa spodtikanja meščanskih listov odgovarjam samo eno, da je njih glavni namen ta, da hočejo tudi pri tem eminentno narodnem vprašanju, kovati kapital za svoje stranke in podkupovati tla naši stranki. Njih srčna želja bi bila, da bi se naša stranka izrekla proti ujedinenju. Tega pa ne bodo dosegli. Slovenski socialistični proletarijat, ki dela in žrtvuje za svojo delavsko in socialno svobodo, bo delal in žrtvoval tudi za narodno svobodo. Izvajanja govornika so navzoči burno odobraval. Nato je govoril še sodr. Sitter, o rudarskih zadevah, zlasti glede plač in delovnega časa; posebno se je zahtevalo, naj se pri plačilnih obračunih skupno napravi plače in vojne doklade. Ker se ni nihče več oglašil k besedi, je predsednik zaključil ta lepi shod, ki je dokazal politično zrelost trbovlskega delavstva. Pred shodom in po shodu je rudarska godba zaigrala par lepih koračnic, ki so pokazale lep napredek godbenega društva, ki mu gre vsa čast.

Delovno in mezdno razmere rudarjev v Št. Štefanu v lavantinski dolini. V kako bornih delovnih in mezdni razmerah žive delavci v grofa Henkla spadajočem in pod vojaško oblastjo stoječim rudniku, pričajo premnoge tožbe teh delavcev. Borne mezdne razmere so pred vsem, ki zadenejo delavce težje, kakor vse zaporne in druge kazni. Strojni čuvaji so zaslužili pred vojno pri osemurnem delovnem času brez posebnih ur 3.80 K do 4 K, kovači in ključavničarji pri deseturnem delovnem času 3.70 do 4 K, rudarji 3.50 K itd. Milijonski posestnik rudnika se baha v javnosti, da je dal svojim delavcem 50% draginjsko doklado. Toda z draginjsko doklado in prikladki ne pride noben rudar v Št. Štefanu današnjim razmeram saj deloma na odgovarjajoče plačilo. 160 do 180 K, to so povprečni mesečni zaslužki teh rudniških sužnjev v času strašne draginje. Zategadel pa deluje neoporečno kazniti sistem. Za delavce, ki so bili od delavskega kadra iz Lebringa tja komandirani, se je moral prirediti poseben zapor. Za en sam zamujen delovni dan dobi delavec, kakor pač kvalificirajo storjen delikt, tri do šest dni strogega zapore. Delavci, ki so primorani poslužiti se rudniške kuhinje, tožijo o slabi in nezadostni menaži. Čeprav je cena od 2.20 K poskočila na 2.40 K na dan, se dobi menjo in slabejšo jed, kakor prej. Sami delavci, ki stanujejo v »fantovskih« sobicah, pla-

čajo za 28 dni dve kroni najemnine. Znesek je gotovo zelo majhen, zato pa morajo sami poribati sobe in preskrbovati snajlila dela. Perilo se izmenjava vsake tri ali štiri mesece enkrat. Ako se potem zve, da za rudarje ni kopeli, se more približno napraviti pojem v čistosti tega perila. Delavec, kateremu vsak navaden človek prisodi, da je bolan, predloži nakazilo s prošnjo, da bi se delavec N. N. sprejel v bolnico. Podpisan je oddelek za bolniško blagajno St. Štefan v lavantinski dolini bratovske skladnice grofovskih Kencklovih rudnikov na Koroškem z opombo »Hina! Tisti delavec je mislil, da s takim priporočilom kot simulant se vendar ne more podati v bolnico, ker ga ne bodo sprejeli, in ako ga sprejmejo, ga bodo takoj zopet odpustili. Tako bi lahko nadaljevali s tožbami. Delavce, ki se upirajo takim razmeram, se smatra kot hujskače. Najžalostnejše pri tem je pa še, da se ti delavci, namesto da bi se brigali za organizacijo, skušajo svojo bol in svoje nadloge utopiti z lavantinskim moštom, in tako seveda padajo vedno globokejše. Ako se rudniškemu oskrbništvu tudi to pot posreči, kakor vedno, preprečiti izpeljavo organizacije, tedaj naj si delavci puste dopasti take razmere še naprej.

— V graškem občinskem svetu so razpravljali o vpeljavi novih časovnih kart na električni cestni železnici. Tako bi veljala mesečna karta na notranjih progah mesto sedanjih 10 K brez davka na vozne listke 18 K brez davka in 21 K 60 vin. z davkom. Povišek torej celih 80%. Ta tramvajška družba je imela leta 1916. dohodkov štiri milijone kron in izdatkov dva milijona kron. Prebitok celih 1.409.258 K. Tej družbi toraj ne gre slabo! — Zahtevo plinove družbe, da se zviša cena plinu za kurjavo in luč, ako ravno so graške cene plina najvišje celega kontingenta, je občinski svet odklonil, izrekel pa se je pripravljenega, da prevzame plinaro v lastno režijo.

— »Krušni mir«. Poznavatelj trenutnega položaja v gospodarstvu na Ukrajinskem meni, da od onod letos še ne bomo dobili bogsigavdi koliko žita. V poštev pridejo pri oddaji živil le kmetje, ki pa so še v posesti žita. Ti kmetje pa osrednjim državam niso posebno naklonjeni. Ako bodo oddajali žito, bodo to storili le po prav visokih cenah. Stavijo se že sedaj cene; podobne domišljajem, katere bodo zahtevali (za pšenico mnogo več kakor 3000 kron za tono, za koruzo nad 400 kron, za oves približno 2000 kron, za ječmen okrog 2000 kron). Da bi se po takih cenah kupovalo, ne more biti govora. Veletržci so pobegnili, banke zaprte, kar kupčije, ki jih moramo skleniti, zelo otežkoča. Kramarji stoje na strani kmetov. Tudi upravne razmere niso tako trdne, kakor se to splošno domneva, zlasti se pripisuje radi prevelika moč. Najbolj bi še bilo, ko bi mogli želji kmetov ustreči z izmenjavo. Ta pride v prvi vrsti železniško blago, katero ukrajinski kmetje močno pogrešajo.

Vojna.

Dunaj, 18. marca. (Uradno.) Nobenih posebnih dogodkov. — Šef gl. stana.
Berlin, 18. marca. Wolffov urad poroča iz glavnega stana: Vojna skupina prestolonaslednika Ruprechta: Na Flanderskem severno Armentiersa kakor tudi v stiku z angleškimi sunki na obeh straneh kanala La Bassée je bilo delovanje artiljerije večkrat močnejše. Na ostali fronti je bilo bojevanje zmerno. — Vojna skupina nemškega prestolonaslednika in v. Gallwitz: Med Oiso in Aisno, severno Reimsa in na posameznih oddelkih v Champagni se je oživil artiljerijski ogenj. Močnejši je bil čez dan na obeh straneh reke Moze. — Vojna skupina gfm. nadvojvode Alberta Vintemberskega: Na lorenški fronti in na srednjih Vogezih časoma artiljerijske delovanje. Na vsej fronti jako živahno delovanje letalcev. Francoski letalci so metali bombe na vidno označene lazaretne na-

prave v Le Thouru. Sestrelili smo včeraj 22 sovražnih letal in dva privezana zrakoplova. Lajtnant Kroll je zmagal 21. krat. V februarju znaša izguba sovražnih letalskih sil na nemških frontah 18 privezanih zrakoplovov in 138 letal, od katerih jih je padlo 59 našimi črtami, drugi pa so očitno padli na oni strani nasprotniških postojank. Izgubili smo v boju 61 letal in 3 privezane zrakoplove. — V južni Ukrajini je bil zaseden Nikolajev. — Z drugih bojišč nič novega. — Ludendorff.

Dunaj, 19. marca. (Kb.) Uradno se razglašajo: Nobenih važnih dogodkov. — Šef glavnega stana.

Berlin, 19. marca. (Kb.) Vojna skupina prestolonaslednika Ruprechta: Naskakovalne čete pruskih bavarskih in saksonskih divizij so izvedle na Flanderskem uspešne poizvedbe ter so ujele več kot 300 Belgičev. Od obrežja do La Bassée-Kandl je zvečer naraščal ogenj. Na ostali fronti so bili zmerni boji. — Vojna skupina nemškega prestolonaslednika in v. Gallwitz: Pri Juvincurtu so prodiralne čete ujele v trdem boju 20 ujetnikov v sovražnih zakopih. Artiljerijski ogenj pri Reimsu in v Champagni je postajal na obeh straneh tuptam živahen. Na severni fronti pri Verdunu je postajal močnejši. Nadaljevali smo poizvedbe. Saksonski oddelki so ujele na vzhodnem bregu Moze 56 ujetnikov. — Skupina vojvode Albrechta: Na mnogih mestih lorenške fronte, v Vogezi in v Sundgavu živahno delovanje Francozov. — Včeraj smo sestrelili v zračnem boju in s tal 23 sovražnih letal in dva privezana zrakoplova. Z drugih bojišč ni nič novega. — Ludendorff.

Zadnje vesti.

Uradno potrdilo ratifikacije miru z Rusijo.

Dunaj, 18. marca. (Uradno.) Ruski ljudski komisar za zunanje stvari je poslal zunanjima uradoma na Dunaju in v Berlinu naslednji brezlični telegram: Dne 16. marca 1918 je vseruski kongres sovjetov delavcev, vojakov, kmetov in kozaških poslancev v mestu Moskvi ratificiral mirovno pogodbo, ki jo je Rusija dne 2. marca s silami četverozveze sklenila.

Nizozemska se je uklonila.

Hay, 18. marca. (K b.) Minister Loudone je izjavil danes v drugi zbornici, da je nizozemska vlada prisiljena sprejeti zahtevo alirancev, da dovoli voziti nizozemske ladje v zapornem morskem pasu, ako hoče, da nabavi ententa Nizozemski 100.000 ton pšenice do 15. aprila. Nizozemska vlada je sprejela to zahtevo, ker je izjavila Nemčija na tozadevno vprašanje, da tekem dveh mesecev ne more dobaviti 100.000 ton pšenice. Nizozemska vlada pa je privolila v to pod naslednjimi pogoji: Nizozemska mora računati glede na porazdelitev nizozemskega ladijskega prostora in glede na preskrbo dežele z onim merilom, ki ga določi the London basis of agreement. Dovoljena mora biti uporaba premoga za vožnjo v nizozemska pristanišča in za v ta namen določene ladje. Kar se tiče vožnje nizozemskih ladij v zapornem morskem pasu, morajo skrbeti vlade alirancev, da ladje ne izvažajo čet in vojnega materiala, da je dano posadkam na prosto, se-li udeležujejo vožnje ali ne, in končno, da se eventualno uničene ladje takoj po vojni nadomeste z drugimi. Vada ne more in ne sme iti preko tega. Minister je še pripomnil, da bo obvestil zbornico o odgovoru ententinih vlad takoj, ko ga bo dobil.

Amsterdam, 18. marca. (K b.) Z ozirom na vesti iz Haaga so vodilni krogi še negotovi, daje-li Loudon v svojem govoru na razpolago alirancem vso nizozemsko tonažo ali le oni del, ki se nahaja v Ameriki. Iz konca njegovega govora, ki pravi, da si je zavarovala Nizozemska velik del svojeg brodovja, se da sklepati, da gre le za del brodovja. Vse večerno časopisje vlado hudo napada.

Amsterdam, 18. marca. (K b.) »Times« poroča iz Washingtona: Predsednik Wilson je sprejel v avdijenco nizozemskega poslanika, ki je želel, da bi

se spremenil sklep glede uporabe nizozemskih ladij. Predsednik se brani spreminjati svoje stališče pod danimi razmerami. 460.000 ton nizozemskega ladijskega prostora je na razpolago za prekmorski promet. Nizozemski parnik »Nieuwe Amsterdam« bo mogel kljub temu odpluti, ker se je pripeljal v Ameriko pod pogojem, da se svobodno vrne.

Laag, 19. marca. (r.) Nizozemski poljedelski minister je odredil, da morajo vsa pristanišča svoje ladje prideljene vožnji na Renu, spraviti iz Nemčije.

Iz Rusije.

Berlin, 19. marca. (r.) »Magdeburgische Zeitung« poroča, da se bodo s 15. aprilom pričeli zopet diplomatični in konzularni stiki med Nemčijo in Rusijo.

Berlin, 19. marca. (r.) Iz Petrograda prihaja vest, da je odredil ljudski komisar za notranje zadeve glasom dekreta ustanovitev državne milice. Milica bo sestavljena iz delavcev.

Petrograd, 19. marca. (K b.) Reuter. Petrograški in moskovski gardni polk Preobraženskega je bil razorožen, ravno tako tudi vse druge čete petrograških garnizij, ki so se branile pristopiti k »rdeči gardi«.

Kabinet Marghiloman sestavljen.

Bukarest, 19. marca. Tukaj dospele vesti iz Jassya pravijo, da je rum. kabinet pod predsedstvom Marghilomana sestavljen. Člani nove rumunske vlade so vsi pristaži osrednjih držav.

Neutrlnost Španije.

Madrid, 19. marca. (K b.) Današnji prestolni govor izjavlja najprej, da se nahaja Španija v najprišrčnejših odnosih s papežem in vsemi narodi, nevtrlnimi kakor tudi vojujočimi. Vojujoče se države izražajo Španiji svoje priznanje, ker uvidevajo, kako priateljsko in človekoljubno umiljuje vsa gorja in nesreče, ki jih povzroča vojna. Priznajo pa obenem njeno stalno nevtrlnost politiko, za katero se je odločevala vlada v sporazumu z ostalo javnostjo.

Wilson proti japonski akciji v Sibiriji.

Berlin, 19. marca. Po novojoških telegramih pariških listov je, kakor poroča »Voss. Zeitung« Wilsonova nota za kongres dogotovljena. Izjavlja slovesno, da bi Zedinjene države ne mogle dopuščati japonske akcije v Sibiriji.

Aprovizacija.

Sveže meso na rumene izkaznice C. štev. 1401 do konca sprejmejo stranke v četrtek, dne 21. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa po tem redu: od po 2. do 2. štev. 1401 do 1600, od 2. do pol 3. štev. 1601 do 1800, od pol 3. do 3. štev. 1801 do 2000, od 3. do pol 4. štev. 2001 do 2200, od pol 4. do 4. štev. 2201 do 2400, od 4. do pol 5. štev. 2401 do 2600, od pol 5. do 5. štev. 2601 do pol 5. štev. 2601 do 2800, od pol 5. do 5. štev. 2801 do konca. 1 oseba dobi četrt kg, 2 oseb pol kog, 3 in 4 osebe tri četrt kg, 5 in 6 oseb 1 kg, 7 in 8 oseb 1 kg in četrt, več oseb 1 in pol kg. Kilogram stane 2 kroni.

Nakazila za premož za stranke z zelenimi izkaznicami s črko B se izdajajo le ob dnevih ki so bili objavljeni v sobotnih listih in sicer vsakokrat od 10. do pol 1. ure dopoldne. Stranke naj se drže strogo določenega reda.

Nakazovanje moka trgovcem. Trgovcem se bode nakazovala moka v petek, dne 22. marca ob 9. uri dopoldne v mestni posvetovalnici.

Testenine katere je nakazoval mesni magistrat za rodbine z veliko otroci — so pošle. Stranke se opozarjajo, da ne hodijo po nepotrebnem na magistrat, ker se nakazila za testenine več ne izdajajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Ljubljanska kreditna banka

v Ljubljani.

Poslovnica c. kr. avstr. razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. ž. v Ljubljani) in Celju

— Delniška glavica —
K 10.000.000.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti ugodnemu obrestovanju.

Rezervni fondi okroglo
K 1.500.000.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, finančna erarične dobave in dovoljuje — aprovizacijske kredite —